

עושה את שלו ועובר בארץ מצרים והורג את הכל, ובגלל כך הרג את כל הבכורות בארץ מצרים, משום שהיא הדרגה העליונה ובכורת הכל.

ובא ראה, פרעה היה שלטון במים, (בראשונה ומתחנתונה התחיל הקדוש ברוך הוא, וכאשר הגיע לדרגתם העליונה, שהיא הבכורה שבדרגות, הרג כל בכור בארץ מצרים, משום שהיא מדרגה עליונה והבכורה של הכל. ובא ראה, פרעה היה בכור, ושלטונו במים) שכתוב (יחזקאל כט) התנים הגדול הרבץ בתוך יאריו. משום כך התהפף נהרו לדם בתחלה. אחר כך הצפרדעים שהיו נוגפים בהם בקולות, רועדים ומקרקרים בתוך מעיהם, (מקרקרים בתוך היאור) ויוצאים מתוך היאור ועולים ליבשה, ומרימים קולות לכל הצדדים, עד שהם נופלים כמו מתים בתוך הבית. וסוד הדבר - כל אותם עשרה אותות שעשה הקדוש ברוך הוא, פלם היו מתוך היד החזקה, ואותה יד התחזקה על אותן דרגות פלם והשלטון שלהם כדי לבלבל את דעתם, ולא היו יודעים לעשות דבר. בא ראה, כל מדרגותיהם, פיון שיוצאים לעשות דבר, שהכל רואים שלא יכולים ואחר כך לעשות דבר. אימתי? כאשר (בגלל אותה) יד חזקה (שורה) ששרתה עליהם. וכתוב ושרץ היאור צפרדעים ועלו וכאו בביתה.

רבי שמעון פתח ואמר, (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. בא ראה, הפסוק הזה פירושו ברמה מקומות. ופסוק זה קשה, רחל מבכה על בניה - בני רחל היו יוסף ובנימין ולא יוסף בכתה היו לה, למה בכתה רחל ולא לאה?

עבד איהו דיליה, ועבר בארעא דמצרים, וקטל פלא. ובגיני כך קטל כל בוכרין בארעא דמצרים, בגין דאיהו דרגא עלאה ובוכרא דכלא.

ותא חזי, פרעה הוה שולטניה במיא, (נ"א בקדמיתה ומתחאה שרא קדשא בריה הוא וכד מטא לדרגא עלאה דילהון דאיהו בוכרא דכל דרגין דילהון קטל כל בוכרא בארעא דמצרים בגין ההוא דרגא עלאה ובוכרא דכולא ותא חזי פרעה הוה בוכרא ושולטניה במיא) דכתוב, (יחזקאל כ"ט) התנים הגדול הרבץ בתוך יאריו, בגין כך אתהפף נהריה בדמא בקדמיתה. לבתר צפרדעים דמשמטי לון בקלין טסירין מקרקרין בגו מעייהו, (נ"א מקרקרין בגו יארין) ונפקי מגו יאררא, וסלקי ביבשתא וראמין קלין בכל סטרין, עד דאינון נפלין כמתין בגו ביתא.

ורזא דמלה, כל אינון עשר אתין דעבד קדשא בריה הוא, פלהו הוה מגו ידא תקיפא, וההוא ידא אתתקף על אינון דרגין (דף כ"ט ע"ב) פולהו שלטנותא דלהון, בגין לבלבלא דעתייהו, ולא הוה ידעי למעבד מידי. תא חזי, כל אינון דרגין דלהון, פיון דנפקי למעבד מידי, דאתחזי לכלא לא יכלין (לבתר) למעבד מידי. אימתי כד (נ"א בגין ההוא) ידא תקיפא (ס"א שרא) דשריא עלייהו. (דכתוב), (שמות ז') ושרץ היאור צפרדעים ועלו ובאו בביתה.

רבי שמעון פתח ואמר, (ירמיה לא) קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה וגו'. תא חזי, האי קרא אוקמוה בכמה אתרי. והאי קרא קשיא, רחל מבכה על בניה, בנהא דרחל יוסף ובנימין הוה ולא יתיר, ולא שית שבטין הוה דילהו, אמאי בכת רחל ולא לאה.

יתר, ולא לאה וכלם ששה שבטים היו לה, למה בכתה רחל ולא לאה?

אָרָא הָכִי אָמְרוּ כְּתִיב, (בראשית כ"ט) וְעֵינַי לְאָה רְפוּת. אָמְאֵי רְפוּת. בְּגִין דְּכָל יוֹמָא נִפְקַת לְפָרְשַׁת אֲרַחֲיָן, וְשָׂאֲלַת עַל עֶשׂוֹ, וְהוּוּ אֲמַרִין לָהּ עוֹבְדוּי דְּהָהוּא רָשָׁע, וְדַחֲלַת לְמַנְפַל בְּגוֹ עַדְבִּיּה, וְהוּוּ בְּכַת כָּל יוֹמָא, עַד דְּאֲתַרְפְּכוּ עֵינְהָ.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר: אַתְּ בְּכִית בְּשָׂבִיל אוֹתוֹ צְדִיק כְּדֵי שְׁלֵא תִהְיֵי בְּגוֹרְלוֹ שְׁל אוֹתוֹ רָשָׁע, חֲיִיךְ אַחוּתְךָ תַעֲמֹד בְּפָרְשַׁת דְּרָכִים וְתִבְכֶּה עַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל, וְאַתְּ תַעֲמְדִי בְּפָנִים וְלֹא תִבְכִי עֲלֵיהֶם, וְרַחֵל הִיא הַבּוֹכָה עַל גְּלוּת יִשְׂרָאֵל.

אָבֵל פְּסוּק זֶה הוּא עַל מָה שְׂאֲמַרְנוּ. אָבֵל סוּד הַדְּבָר, שְׂרַחֵל וְלֹאָה הֵן שְׁנֵי עוֹלְמוֹת, אַחַד עוֹלָם הַנְּכֻסָּה, וְאַחַד עוֹלָם הַנְּגַלָּה, וְלִכְּן זֶו נִקְבְּרָה וְנִסְתַּתְּרָה בְּתוֹךְ הַמְעָרָה וְנִתְפַסְתָּה, וְזֶו עוֹמְדַת בְּפָרְשַׁת דְּרָכִים בְּנִגְלָה, וְהַכֹּל כְּפַצְיֹרָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְלִכְּן לֹא הִכְנִיס אוֹתָהּ יַעֲקֹב לְמַעְרָה וְלֹא בְּמִקוֹם אַחֵר, שְׁהָרִי כְּתוּב (שם מ"ח) בְּעוֹד כְּבָרַת אֲרַץ לְבָא אֶפְרַתָּה, וְלֹא הִכְנִיס אוֹתָהּ לְעִיר, מִשּׁוּם שֶׁהִיא יוֹדַע שְׂמִקוּמָה הִיא בְּמִקוֹם הַנְּגַלָּה.

בֵּא רֵאָה, כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל נִקְרֵאת כֶּף: רַחֵל. כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (ישעיה ג) וְכִרְחַל לְפָנֵי גּוֹזְזִיָּה נֶאֱלָמָה. לָמָּה נֶאֱלָמָה? שְׂכַשְׁשׁוּלְטִים שְׂאֵר הַעַמִּים, הַקּוֹל נִפְסַק מִמֶּנָּה וְהִיא נֶאֱלָמָת.

וְזֶהוּ שְׂפָתוֹב קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים. קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע - זוֹ יְרוּשָׁלַיִם לְמַעְלָה. רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ - כָּל זְמַן שִׁיִּשְׂרָאֵל הֵם בְּגוֹלוֹת, הִיא מִבְּכָה עֲלֵיהֶם שֶׁהִיא הָאֵם שְׁלֵהֶם. מֵאֲנָה לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ, מָה הַטַּעַם? כִּי אֵינְנוּ. הַסְתַּלַּק מִמֶּנָּה וְלֹא הִתְחַבֵּר עִמָּה.

אָרָא הָכִי אָמְרוּ כְּתִיב, (בראשית כ"ט) וְעֵינַי לְאָה רְפוּת. אָמְאֵי רְפוּת. בְּגִין דְּכָל יוֹמָא נִפְקַת לְפָרְשַׁת אֲרַחֲיָן, וְשָׂאֲלַת עַל עֶשׂוֹ, וְהוּוּ אֲמַרִין לָהּ עוֹבְדוּי דְּהָהוּא רָשָׁע, וְדַחֲלַת לְמַנְפַל בְּגוֹ עַדְבִּיּה, וְהוּוּ בְּכַת כָּל יוֹמָא, עַד דְּאֲתַרְפְּכוּ עֵינְהָ.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר, אַנְתְּ בְּכַת בְּגִין הָהוּא צְדִיקָא, דְּלֹא תִהְוֵי בְּעַדְבִּיּה דְּהָהוּא רָשָׁע. חֲיִיךְ, אַחַתְךָ תִּקּוּם בְּפָרְשַׁת אֲרַחֲיָן, וְתִבְכִי עַל גְּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַתְּ תִּקּוּם לְגוֹ וְלֹא תִבְכִי עֲלֵיהוּ וְרַחֵל אִיהִי בְּכַת עַל גְּלוּתְהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. אָבֵל הָאֵי קָרָא, אִיהוּ עַל מָה דְּאֲמַרִין. אָבֵל רְזֵא דְּמַלְּהָ, דְּרַחֵל וְלֹאָה תִּרִי עַלְמִין נִינְהוּ. חַד עַלְמָא דְּאֲתַפְסִיא, וְחַד עַלְמָא דְּאֲתַגְלִיא. וְעַל דָּא, דָּא אֲתַקְפֵּרַת וְאַתְחַפִּיאַת לְגוֹ בְּמַעְרַתָא וְאַתְפְּסִיאַת. וְדָא קִיִּימָא בְּפָרְשַׁת אֲרַחֲיָן בְּאֲתַגְלִיא. וְכֹלָא כְּגוֹוְנָא עַלְאָה. וּבְגִין כֶּף לֹא אַעִיל לָהּ יַעֲקֹב בְּמַעְרַתָא, וְלֹא בְּאַתְרַ אַחְרָא,

דְּהָא כְּתִיב (בראשית מ"ח) בְּעוֹד כְּבָרַת אֲרַץ לְבּוֹא אֶפְרַתָּה, וְלֹא אַעִיל לָהּ לְמַתָּא. בְּגִין דְּהוּוּ יוֹדַע דְּאֲתַרָּה הוּוּ בְּאֲתַרָּא דְּאֲתַגְלִיא.

תָּא חֲזִי, כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל הָכִי אֶקְרִי, רַחֵל. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר, (ישעיה נ"ב) וְכִרְחַל לְפָנֵי גּוֹזְזִיָּה נֶאֱלָמָה. אָמְאֵי נֶאֱלָמָה. דְּכַד שְׁלִטִין שְׂאֵר עַמִּין, קָלָא אֲתַפְסַק מִינָּה, וְהִיא אֲתַאֲלָמָת.

וְדָא הוּוּ דְּכְתִיב, קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים. קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמַע דָּא יְרוּשָׁלַיִם לְעִילָא. רַחֵל מִבְּכָה עַל בְּנֵיהָ, כָּל זְמַנָּא דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן בְּגוֹלוֹתָא, אִיהִי מִבְּכָה עֲלֵיהוּ דְּאִיהִי אִימָא דְּלַהוֹן. מֵאֲנָה לְהַנְחִים עַל בְּנֵיהָ. מָאֵי טַעֲמָא. כִּי אֵינְנוּ. כִּי אֵינָם מִיבְעֵי לִיהָ. אֶלָּא, בְּגִין דְּבַעֲלָה דְּאִיהוּ קוֹל, אֲסַתְלַק מִינָּה, וְלֹא אֲתַחַבֵּר בְּהָדָה.

כִּי אֵינָם הִנֵּה צְרִיךְ (לְכַתֵּב)! אֶלָּא מִשּׁוּם שְׂבַעֲלָה הוּוּ קוֹל, הַסְתַּלַּק מִמֶּנָּה וְלֹא הִתְחַבֵּר עִמָּה.